

મનકાતી મોહિની

R.N. 32

મનકાતી મોહિની

અથવા

કૃષ્ણબેન સારી

રાણીનગર, મેઈન રોડ—સુરત.

બે આના

Copy Right by C. M. Shah

ક્રમેશ્વર.

૧૪૨૮૫

૩૬૫૭

૧૪૧૮૫

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૧૮૫ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ મલકાતી મોરની

વિષય દ-૨-૩૨

૧૭૭૯૫ અમદાવાદ ૬-૭-૨૦

મહાકાલી મહિની

અથવા

કૃષ્ણ ખંસરી.

લિખ્ય પીતામહ. —:≡≡≡:—

જખમના દરદો જખમી જાણે, વિણ-જખમી શું જાણે.
મરહના ઘા તો મરદ વખાણે, કાયર શું જાણે
ઓ બાઈજી.....કાયર શું જાણે;
આપ્ર સ્વાદમાં કોકાલ માણે મૈના કામ દાણે,
હરખી હરખી હંસ કમળના કામળ લતું તાણે;
ખાલા શું જાણે.....ઓ બાઈજી.....જ
પતિ-પત્ની માણે રતીરસમાં કામદેવને બાણે,
શું સમજે તે જોગી જન્મના, જે જગ મીથ્યા જાણે;
જાણે તે જાણે.....ઓ બાઈજી.....જ.

વૈરાટપર્વ,

રાગ-ભજન.

કાલા માયા કાષ્ટી નાહી બાપ, સખ કહેતે કય અપની અપની.
સત્ય જુગમે હુરિશ્ચંદ્ર ભયે રાગ, સનયરી સત્ય કહી,
એક સત્ય કે કારને ઉતે કાયા—એય દહી ?
ત્રેતામે રાવણ ભયે રાગ કંચન કોટ સહી,
એક લક્ષ પુત્ર, સવા લખ સાતી, વાકો લકડી નાહી મીઠી ?
પ્રાન વાયુ જખ ઉડ ગયા તનસે, માયાબી મીટ ગઈ,
મન દુનીયામે વોડી નર ભુલા. જીસને કાયા અપની કહી.

બળીરાજ.

—:≡:—

છોને કહેતા છહેલી રંગીલા મને છોને કહેતા છહેલી,
હું તો જોમનમાં ઘેલી બનેલી—રંગીલાં મને.
બાગબગીચાની સહેલ બહુ સુંદર, જાણે શું ઘરમાં જોધેલી,
બદામી હલવોને ઘારી જલેખી તાજ તાજ ખાઉં પહેલી—રંગીલા.
સાદીનની સાડીઓ કસખી ભરેલી કોર, સ્વપ્ને નહિ કોઈએ દોડેલી;
પોલકાને ચોળીઓનો પાર નહિ મારે, લટકેથી લુટી લાવેલી—રંગીલા.
નવસેરા હાર સાચા મોતીના સુંદર, બંગડીઓ માણેક મઢેલી;
લુમણાને ઝુમણાં લાડવાઈ પહેરતી. વિદ્યા હું પાકી ભણેલી—રંગીલા.

સુર્યકુમારી

—:≡:—

સોહામણી સ્વર્ગની વાટ, એક દીન શોહાવળે હોરાજ,
રસિલા અમરાપુરીના ઘાટ, એક દીન શોહાવળે હોરાજ.
મૃત્યુ લોકનાં મુનુષ્ય ક્યાં-ક્યા અમરાપુરી ઘાટ,
અવરીત-કહો એ કેમ બને, વસમી વીકટ એ વાટ
મુગટમણી તમે રાજસદનના, પારીજાતક તમે નંદનવનના;
રાજવંશી દેવાંશી રસીકવર, પ્રિતજ્યોત પ્રકટાવી પરસ્પર.
મેળવવા અંતરમાં અતર, સ્વર્ગ અમારું સોહાવળે હોરાજ.

રાજ શંભાજી.

—રાગ-ભજન-ઉસ્તદી.—

રાજ તોરા કુંગડીઆ પર, બોલે ઝીણા મોર,
મોર જે બોલે પપેયા બોલે, કોયલ કરે કલશોર (૨)—રાજ.
માઝમ રાત વીજલડી ચમકે, છાંછ ઘટા શી ધનધોર (૩)—રાજ.

સાખી { કોકિલ કલશવ તું કરી, બળતીને નવ બાળ,
હું સુતી પિયુ વિરહમાં, દેડે ઉડે ઝાળ.

બાઈ "મીરાં" કહે પ્રભુ ગીરધરનાગર, તું મારા ચિતડનો ચોર—રાજ.

ભજનામૃત. —રાગ. ભજન મીરાંબાઈકૃત—

બલીહારી રસીયા ગીરધારી,
સુંદર સ્યામ હો તણ અમને.
મથુરાના વાસી, આવા ન બનીયેળ.
વાંસલડી વાગે એહવા ભણુકારા વાગેને,
વૃજ વાટ લાગે ખારી,—સુંદર
જમુનાને કાઠો વાહલા ખાવાને દોડેને,
અકળાવી દે છે મુને ભારી.
વૃંદાવનકેરી શોભા, તમવીણુ અમનેનો
નવ લાગે હવે સારી—સુંદર
ગોવરધન તોળ્યો વ્હાલા ટચલી
આંગળીયેને અમપર ઢોળ્યો ગીરધારી

મીરાંબાઈ કહે પ્રભુ ગીરધરના ગુણ, શુદ્ધ પ્રભુ લેજો માહરી—સુંદર
અરૂણોદય.

—: આખાદીનો ઉપાય :—

ચાહો જો ભારતના સંતાન, જન્મતમાં ભારત આખાદી
.....—તમે અંગે ધરો ખાદી.
દેશ ઉદયની તજો નિરાશા, હવે બનો આશાવાદી,
વિદેશીના તમે મોહ તજ્યાં નહી, કરી દેશની અરખાદી,
કલંક કાળા દુર કરો એ, પાવન કર પહેરો ખાદી.
“આ દેશ ભારત વર્ષ છે, જ્યાં પ્રથમ અરૂણોદય થયો,”
“અસ્તાચળે તમ ભાગ્યનો. ભાગુ અરે આજે ગયો.”
“પ્રાચીનકળા મંદીર તમારું, તેજ હીલુ દેખાય છે,”
“કારણ તમારી સંપત્તિ, પરદેશમાં વહી જાય છે.”
શોકમાન્યના વીરવ્રતની, કંઈ ધરો ઉરમાં યાદી,—તમે અંગે.

એકજ ભુલ.

—:=====:

મને લોળીને ભરમાવીરે મા, કેમ કહે ?
 અણુસમભુતે ફેસલાવીરે મા, કેમ કહે ?
 મારી પાસે પાસે આવે, જાની વાતો સંભળાવે,
 મારું દીવ લલચાવે, પેલો ગરજ !
 પ્યારી કહીને બોલાવે, એની પાસે કેમ ફાવે,
 એ તો સાંભળે ન એકે, મારી અરજ;
 છતીમાં-તો અરરરરર અરરરરર ચાયરે. મા કેમ કહે-મને.
 એના મોહાથી મીઠાશ એ તો જાણે નાગપાસ,
 પછી હોય કે ન હોય મારી મરજ;
 કરે પરાણે એ પ્રીત, એતે ક્યાંની હશે રીત ?
 થઈ મેશે વરારે મારો વરજ ?

પૃથ્વી પુત્ર

—:=====:

માળ માતીડાની મોંઘી મંગાવજો,
 કંથ માડીલા કંઠે પહેરાવજો.
 ચેળા કુસુબી રંગે રંગાવજો-માળ.
 સાડી સંદર શરીરે સોઢાવજો.
 હોંસિલા હીરાની બંગડી બનાવજો.
 કામળા પર કુંદનને કંકણે દીપાવજો,
 દાર હીરા માણેકે મઢાવજો.-માળ.
 નીત્ય મીઠા ભોજનીયાં ભાવે જમાડજો,
 આછાં આછાં પુલડાંની વેણી ગુંથાવજો.
 સદન વીજળીની જ્યોતે સોઢાવજો.
 મીઠાં ભોજનનાં જાંબુ અવરાવજો.-માળ.

શું નટવર વસંત થેઈ થેઈ નાચી રહ્યો,
નાચી રહ્યો જગ નયાવી રહ્યો—શું

સાખી { કોયલ મધુર મોરલી બની, એટલે નટવર કા'ન,
વિરહ થેલી ગોપી ઘણું, તણ નિકળી અભિમાન.

રસિઆ વિનાની બની બાળ. ઓ ખ્લાવરી,
વેણું વસંત ચિત વિધી ગયો—શું

સાખી { શીતળ સુખકર પવનની હહેર ધુમે ચોપાસ,
બાણું રાખા કૃષ્ણજી રાસ રમે છે ખાસ.

વિધ વિધ પંખીના વેણું. ધુવરો ધમકરે,
મહિ મહિ મેનાના નાદ. ઝાંઝર ઝમકરે.

સાખી { નવપદ્મવ વાઘો ધરી પયરંગી શીર પાદ,
ફામ લાગ સાધી રમે, મદનરાજ મહાભાગ્ય.

સ્હેરી લાલાથી રમે લલનાઓ લાડમાં,
પ્રતિ ગુલાલ લાલ જાઈ ગયો—શું

છત્રવિજય

—:≡≡≡:—

આશીષ બાપુ આપો, અહીંઆથી વંજો માપો
 મારા રાજા ચાલાકી આનું નામ છે—
 તારા કેવો કીધો? ભગલા દેવો તે દીધો;
 આ સિંહ તણો ચાલાકીથી શીખર પડારી લીધો.—મારાં
 ભોગ લાગ્યા મારા મેં ભગલાને ધરમાં લાલ્યો.
 ગોટાળો ગભીર કર્યો, તે બુલબુલ આ લઈ ચાલ્યો.
 (વાહરે મારા બહાલા-લટકાળા લહેરો લાલા)
 કેશર શીરું કરો છો ચાળા? તમને લઈ જાય મોટરવાળા—મારાં
 અરૂણોદય. —રાગ-ગાઝલ-કવ્વાલી.

બહાલા કહું વહેવારના, જે વાત આ અમૂલ છે,
 અભીમાનથી ન સાંભળો નો, આ તમારી ભૂલ છે!
 મન માન્યું મળતું નથી, કોઈને બધુય સંસારમાં,
 ખામીમાં ખામી ખોળવી, એ તો તમારી ભૂલ છે.
 કાળા છીએ રંગે અમે પણ, કાળજાં-કાળા નથી,
 તેનીય કીમત ના કરો તો, આ તમારી ભૂલ છે.
 છોડી અમે શ્રી રામને, જપીએ તમારા નામને,
 તોએ ન રાખો નેડલો, તો જીવતર અમારું ધુળ છે.
 મીઠા અમી આપો નહીં, તો ચાહું—એ શા કામનો,
 આ' ગઈ બાળો કાળજાં, એ તો તમારી ભૂલ છે.

માલતી માધવ.

—:≡≡≡:—

જાલી મારાં ડાહ્યાં ડમરાં, શા માટે શરમાવો, તમે શા માટે રીશાવો,
 એ નાની નજદલ આવો.....આ કોણ?.....તારો પ્રાણ?
 હવે શા માટે શરમાવો (૨).....ઓ.....

આનંદ લહરી.

—:≡≡≡:—

હું છું નખરાળી નાર, સામું ન જોશો લગાર-હું છું
નખરાળે કપકને લાયક કર્યા છે, મૂર્છા પામ્યા છે હગાર-હું છું.
વાંકી ભ્રમર મહારી કામણુગારી, તેણી મણેખંજરનીધાર-હું છું
સ્થામું જોશો તો પોક મુકી રાશો. ખનશો બેઅક્ષર ગમાર-હું છું
અહલયાબાઈ.

—:≡≡≡:—

મને એવો પરણ્યો ભાવે, બોલ્યું સાંખે લાડ લડાવે,
તોકર થઇને નમનો આવે. લાગે પાય, પાય, પાય,
મનગમતાં વસ્ત્રો લાવે, હીરા મોતીડા મંગાવે.
પ્રેમે પ્રીતિગ્નિ પીવડાવે. ચિતડું ચાય, ચાય, ચાય,
મીઠી બંસીહું-એ મણીધર, મધુર નાદપર ડોલે,
નયન ધસારે થનથન નાચે ખમા, ખમા, કહી બોલે,
નમનો જાય. જાય, જાય, જાય,

{ ભલે મેઘ એ હોય શ્યામ હું-વીજળી થોડી થોડી,
કામણુગારો કૃષ્ણ, ગણીને, બવું રાધીકા ગોરી-જોડી-
જુગતી થાય, થાય, થાય.

{ ધોળે દિવસે રાત કહું તો. “હાજી હા” જે કરતો.
ખની દીવાનો રૂપ રંગમાં પાછળ પાછળ ફરતો,
‘હું-હોવે’ ધણી તો તેવો જોઇએ લાગે પાય, પાય, પાય,

વીર કુણાલ.

—:≡≡≡:—

હું મદમાતી, ભુલામણીને નામે પંકાતી,
કોઈ દેરી જોઇ લજવાતી. હું લયક છબી લેખાતી.
બર જોખનમાં કોઠાં ખાતી, દેવ દર્શને જાતી,
નીરખી કેકની અંતરકળીઆ, ખીલીને કરમાતી, રશમી છલકે મુઠ જાતી.

સુકન્યા સાવિત્રી—(યમ સાવિત્રી સંવાદ)

શામાટે શ્રમ કરે, સતિ તુજ પતિભક્તિ સાચી (૨) હવે પુત્રી વળ તું પાછી (૨)

સાવિત્રી—સન્નન ફેરાં સાથમાં, મેં ડગ ભરીયાં સાત,
મિત્ર ભાવે સુણજો હવે, આ દીન વનીતાની વાત.

ધર્મ જે વેદ પુરાણે ભણીયો, મુખ્ય ધર્મ શ્રદ્ધસ્થાશ્રમ ગણીયો,
કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી રૂતી રાચી (૨) વળું મહારાજ કથમ પાછી (૨)

યમ—સુણી વિવેક ભરી શ્રદ્ધ વાળી, થયો પ્રસન્ન અતિ મન શાણી,
સત્યવાનના જીવિત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી, (૨) હવે

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારાં અંધ સામુ સુધર દેખતાં થાય.)

યમ—તથાસ્તુ! ભાગ્યવતી તું અતિ દુરઆવી, થાય કોથી મિથ્યા નવ ભાવી—શા

સાવિત્રી—પતિ સમીપ શ્રમ નહીં જરી. જ્યાં જાએ મમ નાથ,

તપવ્રત આપકૃપા વડે ત્યાં આહું તમ સાથ, સંગત સન્નન તણી નથી સોંધી,

મૈત્રી સંતપુરુષની મોંઘી, કૃપાનાથ મમ પ્રાણ નાથ શું રહી રૂતીરાચી (૨) વળું

યમ—અર્થ સુક્ત સંભાષણ તારું બુદ્ધિમાં રૂઢિ કરનાર,

સત્યવાનના જીવિત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ (મહારાજુદ્ધિશાળી સસરાજને પાછું રાજ્ય પ્રાપ્ત થાય)

યમ—તથાસ્તુ ! કૃતમ વર જે આપ્યાં ભાવે હજ પ્રેમદા પુંકળ આવે—શા

સાવિત્રી—સુપાત્ર જન કરતાં કદી, સુપાત્રોતું સનમાન,

સાધુ, તેા દુશ્મન તણું, પણ સાંધે કલ્યાણ.

કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું, રહી રૂતી રાચી. (૨) વળું,

યમ—શિતળ વચન સુધાસમ તારા, તૃષા તૃષાતુરની હરનારાં,

સત્યવાનના જીવિત વિના, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી—હવે.

સાવિત્રી—મહારાજ ! (મારા પિતાના કુળની વૃદ્ધી કરનાર મારે

યમ—તથાસ્તુ. સાસરીયાતું માન વધાર્યું, પીયરતણું પણ કાળ સુધાર્યું—શા.

સાવિત્રી—પર દુઃખે દુખીયા બને, દુષ્ટદ દ્વંદ્વ વિશ્રામ,

.....ભરસો ભારે સંતનો, કરવાતું શુભ કામ.

સ્વજન માંહી વિશ્વાસ નવ લાવે, સજન ધર પુછતું સૌ આવે,
 કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.
 યમ-મધુરાં નવીન વચન સંભળાવ્યા, અતિશય તે મારે મન લાગ્યાં.
 સત્યવાનનાં જીવીત વીનાં, કાંઈ-ઈચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
 સાવિત્રી-મહારાજ ! (મને મારા સ્વામીથી આરસ સૌ પુત્ર થાય.)
 યમ-તથાસ્તુ ! ઘટે ના થાવું અતિ, વર લોભી, તજ પુઠં હવે
 જા અહીં ચોભી શાળ
 સાવિત્રી-સ્વધર્મ વ્હાણે સાધુને, જે ચુકે નવ લગાર,
 સાંપ્રત જીત ભવિષ્યની, ગતિ તણાં આધાર.
 સજન ફરે ન આશા આવી, જોલ્યું અજોલ્યું ન કરે કદાપી.
 કૃપાનાથ મમ પ્રાણનાથ શું રહી વૃત્તી રાચી. (૨) વળું.
 યમ-અમુલ્ય તારાં વચન વિચારી, વાંધે તુજમા ભક્તિ મારી,
 ભગવતી છેલ્લું હત્તમ અનુપમ, ઇચ્છીત વર યાચી. (૨) હવે.
 સાવિત્રી-પુત્ર તણું મુજને મીધું, પ્રજા આપે વરદાન,
 જીવન દાન હઈ જીવનને, સત્ય કરે ભગવાન.....!!!

સુદ્રા પ્રતાપ.

—:≡≡≡:—

બહુ ધીરજના ફળ મીઠાં બેન, ધીરજના ફળ મીઠાં છે;
 કહે ઋતુ વિષ્ણુ ફળ કયાં દીઠાં બેન ઋતુ વિષ્ણુ ફળ કયાં દીઠાં છે.
 તરવર તહાં તરવરની છાયા, કંઈ તહાં કામનીની કાયા;
 જન બહુ મથન કરીને થાકે, ઉતાવળે આંખા નવ પાકે.
 મન કરીએ ન અજાણાં.....બેન-ધીરજ.

માલતી માધવ.

—:≡≡≡:—

લ્યો સુંદરી સુમનની માળા, જઈ કહેજો પ્રણામ દમારા,
 માળા નહિ પણ વરમાળા, સુંદર વર આ...શરમાળા.
 મુખ દર્શનથી મન ચોરી (૨) ચિત હરી ગર્ભ બાજ ચક્રોરી,
 તમે કિશેર એ નવલ કિશેરી, મટકે મોલાં મટકાળા...લ્યો.

શ્રી લોભલગત કૃત. —ચાળખો રાગ લલન-
 મુરખે નાર કુભારજ આણી, એનું ઘર ક્યું ધુળધાણી.—ટેક.
 પાંચ મણની લાપસી ભરડી મણની ભુંજ ધાણી;
 ઘીનાં ઘાડવા ઢોળી નાંખ્યા, દુધમાં નાંખ્યું પાણી—મુરખે.
 વાર પરખે વઢવાડ કરેને, કસૈશ કરે જાણો જાણી;
 છોકરાંને માથે છણકાં કરેને, ચૂટીઓ લે તાણી તાણી—મુરખે.
 ખરે બપોરે રસોઇ નીપજવેને રાતે જતી પાણી;
 છોકરાંને મારી મારી સુવાડે ઓલાવા રાત જાણી—મુરખે.
 ટાહું શીળું કંથ આગળ ઝાંસે, મરે જ્યારે ભૂત તાણી;
 સાંજ પડે ઘેર ભટકીને આવી, ઉપર જતાં રીશાણી—મુરખે.
 પટીયા પાડી આંખ આંજ આઠડે, સાસરે પીયર ન સમાણી;
 “લોભો લગત” કહે ગુરૂ પ્રતાપે; ઉતરેલ નાર શીદ આણી—

પૃથ્વી પુત્ર.

—રાગ—કંવાલી.—

લોકો કહે છે કૃષ્ણ કર્તા. અકર્તા સાક્ષાત છે;
 તો ધ્યાન દમને સાંભળો. આ અજ્ઞયખીની વાત છે.
 ખાંડવને બાળ્યું અર્જુને લંકા હતી સોના તણી.
 હનુમાનજીને પૂછડે, ત્યાં આદર્યો ઉત્પાત છે.
 બાળ્યો નકામો કામને, બેલાનમાં શ્રી શંકરે,
 દારિદ્ર જગતું બાળવા ના કાઠ્ઠી તાકાત છે.
 આ કોલસાનો ભેદ એ, દારિદ્ર બાળો દેશનું;
 જો કૃષ્ણથી એ ના બાળ્યું તો અજ્ઞયખીની વાત છે.
 અહરપતિ સમ વિદ્વતામાં, વિપ્ર આ સાક્ષાત છે,
 ઉલટા તણું સુલટું ક્યું, એ અજ્ઞયખીની વાત છે.

ઉદય-ભાણુ.

—:==:—

રસીયો રસીલી ચાંદની નોં-

સમે સાંધી,

તજ સઘળી ઉપાધિ, ગયાં-

ઉપવનમાં

ગુપ્તગુપ્ત વાતો કરે,

નેન ના ઇશારા કરે,

સંગે હસે હરે ફરે રંગ-

ધુનમાં—(પછી),

પળમાં રીસાયા છે રસીલા,

ભાન ભૂલી ભામિની-

માનના મોહન નથી, હાથે પગે થમ માનુની.

વેળા રસીલા વહી જશે, પરતાગે પાછળથી થશે,

માન મોહન ! માન જશે કાળ કાંઈ રહી જશે.

તું માન ભલે ના માન મને પરવા નહિ,

જીવજન તને નહિ અલગ કરું તનથી;

પ્રીત વચન વીણા રચના રસીયા મન વસીયા મારેજ—

સંસાર નૌ પા. —રાગ. ઉસ્તાદી—

શ્યામ જુલે હીંડોળા કુંજન બનમે ! કુંજન બનમે મધુ બનમે.

લતાએ—પુષ્પોકો, જુલેમે ક્યા જુલાતી હંએ ?

પવનકે ઝોકોમે ક્યેસી સુગંધ આતી હંએ ?

ચમનમેં જુકતે શાખેં સમા દીખાતી હંએ ?

મહનકો ગોદમે લેકર, એહ સખ રમાતી હંએ ?

બસ ગઈ સાવરી સુરત એહ નયનમે ?—શ્યામ૦

સાગર સરીતા.

—:=====:

કુંવારે રહેવુંગ ધણુંજ સારૂં બળ્યું પરણવાનું કાકાજી બળ્યું પરણવાનું,
સારો ધણી જો નહીં મળે તો જીગ જીગ રડવાનું;
કાકાજી જીગ જીગ રડવાનું.

પ્રેમથી રમાડું તને જ્ઞાલી હંમેશાં, ખાલી તું શીદ અકળાય;
ઓ જ્ઞાલી ખાલી તું શીદ અકળાય;
ભાણીયા દીકરા મુગો મરી રહે, નહીં તો ફજેતો થાય;
ઓ કાકા તમારું નખખોદ જાય.

મેનાં તું ક્યારે હવે મારી થાય..... નહીં તો.....કુંવારું

સુરદાસ કૃત.

—ભજન-રાગ-પદ—

કેવું તે થાશે વહાણું, ઘેના પ્રાણી કેવું તે વાશે વહાણું—(ટેક)
લાડીને લાવું ને પુત્ર પરણવું, કાલની વાત ન જાણું—ઘેના,
બળીરાજ કહે લેઉં ઈન્દ્રાસન, યજ્ઞ કીધા નવ્વાણું—ઘેના.
જગત જીગદીશ ના ઓળખ્યા, એણે-ક્ષણું એક ન રહેવાણું—ઘેના.
કાયા જુડી માયારે જુડી, જુડું ને ઘર કેરું નાણું—ઘેના.
“સુરદાસ” કહે તમે હુરી લજી લ્યો, ઓગિતું આવશે આણું—ઘેના.

સત્ય પ્રકાશ

—:=====:

ખાધ હું તો પરણી તોય કુંવારી;
મને મળ્યો વૃદ્ધ ભરથાર, મારો એળે ગયો અવતાર—ખાધ.
સાસુ સતાવે નણુંદ ડરાવે મ્હેણાં સહુ સંભળાવે.
કળેડલાની કહાણી કહી મને પાડોશણુ શરમાવે—ખાધ.
કુવે તળાવે પાણી જઈ ત્યાં લોકો પાછળ આવે.
“નવી કાકી ક્યાં આલ્યાં” કહીને, પીટયા મને બોલાવે—ખાધ

સુરદાસ.

—રાગ. ભજન-પદ—

નાથકેસે ગજકોબંધ છુડાયો,
 પ્રભુ એહી અચરજ મોહો
 આયો-ના.
 ગજ ઓરગ્રાહ લડત જલ
 બીતર,
 લડત લડત ગજ હાર્યો,
 જવભર શુંદરહી જલ ઉપર,
 તખ હુરી નામ પુકાર્યો-ના.
 સવરીક ઘોર સુદામાકે,
 તાંદુલ, રૂચી રૂચીભોગલગાયો,
 દુર્યોધનકો મેવો ત્યાગી,
 બાજુ વિદુર ઘર પાયો-ના,
 પેઠ પાતાળ કાળી નાગ,
 નાથ્યો કુલુ પરનૃત્યકરાયો.
 ગારી ગાવરંધન કર પરધારી,
 નંદ ઘર લાલ કહાયા-ના.

અગામુર માર્યો, અગામુર માર્યો. દાવાનળ પાન કરાયો,
 સ્થભ ફોડકર હિરનાકંથ માર્યો, નરસંગ નામ ધરાયો-ના.
 અજમેલ ગજ ગુનકા તારી, દ્રૌપદીકો ચિર પુરાયો.
 પયપાન કરતાં પુતના મારી, કુબ્જકો રૂપ બનાયો-ના.
 ખોલ કાટડી પ્યાદલ ધાયો, ગરૂડકો નાહિ ખોલાયો,
 છુટો નહી રાધાજીકો કગન, ઓ બલ કહારે ગુમાયો-ના.
 ભોગી જનકા ધ્યાન ધરત હે, ધ્યાન ધરત નહીં આયો,
 “સુરદાસ” પ્રભુ તિહારે મીલનકુ, જશોદાકી ધેન ચરાયો-ના.

નંદ—ખત્રીસી. —સત્ય-શેત્રંજ—

ગંગાજળ નિરમળ સમુ શુદ્ધ પવિત્રજ સાર,
તેવું કુળ જે માદરું (તો) પડ પાસા પોખાર.
હંસ ગયો સરોવર તીરે દીહું અમૃત સાર;
પીધા વીણ પાછો ફર્યો, (તો) પડ પાસા પોખાર.
સત્ય ચુકે જે સાધવી, ધરા ન જીલે બાર,
તે ગુણ હોય જે મુજ મહી. (તો) પડ પાસા પોખાર.
નાગ મુખે અમૃત ઝરણ ચોર કને ભંડાર,
કામી પાસે રહે કામની (તો) પડ પાસા પોખાર.
મીઠો આંખો સર્વદા, ઉત્તમ દ્રવ્ય દેનાર.
સત્ય અસત્ય ડરે નહિ. (તો) પડ પાસા પોખાર.
વિમળ કમળ વિલોડીને, ભ્રમર ગયો તે કાર,
દીહું પણ અડક્યો નહી (તો) પડ પાસા પોખાર.
અહુલ્યા સીતા દ્રૌપદી સતી ખરી નીરધાર,
તેવું ચિત્ત જે માદરું (તો) પડ પાસા પોખાર.
ભૂખ્યા આગળ જે ધરે, ઉત્તમ ભોજન સાર,
ખાધા વિણ ઉઠે નહિ (તો) પડ પાસા પોખાર.

મહાશ્વેતા કાદમ્બરી —:====:—

અલી જેજે મનાતી ભોળી મેના, ભોળવશે તુજને પોપટજી મીહું મીહું ખોલી.
અલી જેજે દેતી તું અંતર ખોલીભોળવશે
સાખી { પ્રેમે પોપટ દાઝ દીવની દીવ મહીં સમાવશે,
{ રૂતુ વસંતે માનુનીને મદનરાજ મનાવશે.
રસ રાજની રસરેલ જ્યાં રગ રગ મહીં વ્યાપી જશે,
જખ મારી મેના માનશે, પણ ખોષ પાયે લાગશે—

પુંડલીક

—રાગ-લજન—

હમણા તો નથી નવરાસ ગુરરાજ અમે ઘડપણમાં ગાવોદ ગાશું,
મરણ પછીની વાતો કરો છો મોટી, ત્યારે હમણાં શું પહેરવી લગોટી;
વાત થાય છે ઉધારની તે ખોટી, કેમ શ્યામલાલ ? સાચું...યાર...ઘડ.
હજી આંધવા છે મારે કંઈક માળા, હજી થાવું છે દશ વીશ મીલવાળા
ધર તાળું કરી કુંડવા દીવાળા-કેમ શ્યામલાલ ?...સાચું...યાર-ઘ.
જ્યારે ચાલશે તહીં કાયા હમારી, ત્યારે સાંમળીયું કથા આ તમારી,
મજે નાગ તહિ તો રહેજે બ્રહ્મચારી-કેમ શ્યામલાલ ?...સાચું-યાર.

છત્ર વિજય

—:===:

અલી નયન ખાણ ક્યાં વાગ્યા ?

મનના મુગ્ધ ભાવ ક્યાં જગ્યા ? સાચું બોલ બોલ બોલ.
કોણ રસિકવર મળ્યા પરરપર ક્યાં હૃદયે અનુરાગ્યા ?
લોચનીઆં મદ ઘેરા તલસે અવર સુધારસ તરસ્યાં,
વશીરણ કોણે કીધા-આ, બહાલ કહે ક્યાં વરસ્યાં ?-સાચું.
લાલ કોણ ને લગની શાની, હજી હું બાળ કુંવારી,
ચાલાકી મુરી દો ચતુરા, જાણી ઠગાઈ તમારી.

આનંદલહરી

—:===:

પાધરે પંથે જ ગુમાની ! પાધરે પંથે જ.
સુંદરી સામા જોઈ જાદુગરી, આંખના ન કર ઘા:
રસિયાજી ? આવી નાજુક વયમાં અવળા લક્ષણ આ.
હઠીલા ! પધારે પંથે જ, રસિલા ! પાધરે પંથે જ:
વાત કઈ જરા છાતીયે ચાંપું, કે ચુંમન આપું-હા.
કંત દંખે એવા અધરામૃતની સાફ ઘસીને નાં;
છોગાળા ! પાધરે પંથે જ, જખીલા ! પાધરે પંથે જ.

પૃથ્વીપુત્ર

—:=====:

નવીન પ્રેમરસભીની મૃગનયની, જાન તું ક્યાં ભૂલી આવી,
સાણી સલુણી મદન મદમણી, ઠાણે તને ભરમાવી ઠહેન ?-જાન.
સરવર તટપર જલકીડાએ, સહજ સખી એ તો આવી,
ચંપક છાંયે ઉભી રહી એને ભોગીએ ભરમાવી.
અરસપરસ અમ આંખ મળી, મને લોચનીએ લલચાવા-એન.
માર્ગે જતાં મળ્યો મધુકર નિકટ ગધ અણગણી,
મદભર રસીડા રસ લૂટતાં રસ ઘેન મહીં ઘેરાણી,
મનગમતાની મોજમજાહમાં પુલ્લ વેણી વીખરાણી-એન.

| સમાપ્ત. |

સંગીતના શોખીનો છેતરાતા અથો.

“ અસલ-સંગીત ”

ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

ભાગ ૧ થી ૧૦

તદ્વત્તનવિ આવૃત્તિ ખોળા મુધારા વધારા
સાથે સને ૧૯૨૮ ની છપાઈ ખહાર પડી ચુકી
છે. અમારી બુદ્ધિ લોકપ્રિયતા નેઈ એની
સંખ્યાબંધ નકલો છપાઈ છે. પણ છેવટે શોનું
તે શોનું જ આ વખતની આવૃત્તિમાં સંખ્યા-
બંધ ચિત્રો ઉપરાંત નવા પ્રખ્યાત ગાયનો પણ
ઉમેરવામાં આવ્યા છે. પચરંગી મુંદર ચીન
વાળું મનમોહક પુકું જડા કાગળ અને
મુંદર છપાઈ છતાં કી. ૧ રૂપિયા. પો. જુદું.

મળવાનું ઠેકાણું:-શા. યુનીલાલ મગનલાલ બુકસેલર
૬૦ રાણીતળાવ-સુરત.

તૈયાર છે! તાકીદે મંગાવો-વહેલો તે ખે

— સંગીતના શોખીનોને માટે —

અસલ:—:સંગીત

ફોનોગ્રાફ ગાયન સંગ્રહ

ભા. ૧ થી ૧૦ સાથે.

સંખ્યામાં અધીચી, ફેન્સી પચરંગી-રાધા કૃદ્ધ
દર્શણીક ચીત્રવાળું મજબૂત કાર્ડબોર્ડનું પુકું-ઉપર
જાણીતી અને માનીતી નાટક કંપનીના પ્રખ્યાતા
પામેલા ગાયનો-ભજનો-ગઝલો-પ્રખ્યાત ગાનારાઓ અને
ગાનારીઓનાં રાગ-સાથેનાં ઉસ્તાદી ગાયનો-વીગરેથી ભરપૂર,
આ આવૃત્તીમાં ખેલો સુધારો કરવામાં આવ્યો છે-જરૂર
ખરીદો-આ બુકને મળતી ખીજ બુકો ઘણીએ-બહાર પડી છે.
ખરીદતાં પહેલાં હુમાર આખું નામ વાંચી લેશો.

કીમત એક રૂપીઓ.

એ માહેની નાની-પાંચ ભાગ-ની બુક

કીમત દશ આના.

અક્ષરનું પડીકું ભા. ૧-૨-૩ ચાર આના.

વી પી. પોસ્ટેજ વધુ.

મળવાનું ઠેકાણું:—

શા. ચુનીલાલ મગનલાલ બુકશેલ

૬૦ રાણાતળાવ મેઈન રોડ-સુરત.

આ બુક-સુરત બરાનપુરી ભાગળ, ભાજવાળી પોળ, અનાવિલ લોનની બાબુમાં આવેલા
શ્રી "અનાવિલ બંધુ" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં, ગોવીન્દજી ટાલ્લાભાઈ નાયક દ્વારા.

